

ערב ראש השנה תשפה – סימנים וסגולות בראש השנה

1. **כריתות ה,ב:** אמר אביי: עכשיו שאמרת 'סימנא מילתא היא', יאכל בתחילת השנה קרא [דלעת] רוביא [שעועית] כרתי [לוף] סילקא [תרד] ותמרים. **שו"ע תקפג,א:** כשיאכל רוביא יאמר יהי רצון שירבו זכיותינו. כרתי - יכרתו שונאינו. סלקא - יסתלקו אויבינו. תמרי - יתמו שונאינו. **הגהת הרמ"א:** ויש נוהגים לאכול תפוח מתוק בדבש ואומרים: "שתחדש עלינו שנה מתוקה". ויש אוכלים רימונים ואומרים "נרבה זכיות כרימון". יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים, שאגוז בגימטריה "חט(א)".
- בן איש חי ניצבים (שנה ראשונה) ד:** התפוח יש בו שלוש הנאות: טעם, מראה וריח, ובכך הוא סימן טוב לשלוש בקשותינו: בני, חיי ומזוני. עוד נראה לפי המובא בזהר פרשת שמייני כי 'תפוח מפיג את היין' וגורם שלא תזיק השכרות, וידוע שהיין מסמל את הגבורות ולכן **התפוח ממתק את הגבורות**.
- תורה אור שמות קז,א:** פעולת הדבש **שמהפך ממר למתוק** ... דהיינו שברוב הימים מאד ייהפך הדבר הנטמן בו לדבש ממש... ועיקר הטעם הוא מפני שבדבש יש גבורות... מבחינת גבורות שבחסד [תוקף החסד], על כן כשהוא בתגבורת גדול הוא מתגבר על אותו הדבר והופכו לדבש.
2. **רמבם עבודה זרה יא:** אין מנחשין כעכו"ם, שנאמר 'לא תנחשו'. כיצד הוא הנחש, כגון אלו שאומרים הואיל ונפלה פתי מפי או נפל מקלי מידי איני הולך למקום פלוני היום, שאם אלך אין חפציי נעשים ... וכן המשים סימנים לעצמו אם יארע לי כך וכך אעשה דבר פלוני ואם לא יארע לי לא אעשה, כאליעזר עבד אברהם ... הכל אסור וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו לוקה.
- ר"ן חולין צה,ב:** הנחש שאסרה תורה הוא התולה את דבריו בסימן שאין הסברא נותנת שיהיה בו גרם תועלת לדבר או נזק, כמו פתי נפלה מידי או צבי הפסיק לו בדרך - שאלו וכיוצא בו הם מדרכי האמורי. אבל הלוקח סימנים בדבר שהסברא נודעת שהן **מורים תועלת הדבר או נזקו – אין זה נחש** ... אלא מנהגו של עולם. וזה מה שעשו אליעזר עבד אברהם ויהונתן בן שאול.
- הוריות יב,א:** מי שרוצה לדעת אם יוציא שנתו – יתלה נר בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים במקום שלא נושבת בו רוח: אם האור מושך את השמן עד סופו – יידע שיוציא שנתו. **כריתות שם:** ואין זה מנהג נכון, שמא תחלש דעתו ויורע מזלו.
3. **של"ה ראש השנה עמוד הדין: אין שום רמז באכילת הפרי,** רק סימן שיזכיר האדם **ויתעורר בתשובה ויתפלל** על הדבר הזה. כששם רוביא על שולחנו ואוכלו – הוא **נזכר להתפלל** שירבו זכיותיו וכשרואה כרתי הוא רמז להתפלל על הכרתת שונאינו. **קהלת ו,ט:** טוב מראה עיניים מהלך נפש.
- רמב"ן בראשית יב,ו:** דע כי כל גזירת עירין כאשר תצא מכוח גזירה אל **פועל דמיון** תהיה הגזרה מתקיימת ... ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות, כמאמר ירמיהו: 'וְהָיָה כְּכִלְתְּךָ לִקְרֹא אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּקְשֹׁר עָלָיו אֶבֶן וְהִשְׁלַכְתָּ אֶל תּוֹךְ פֶּרֶת וְאֶמְרָתְךָ כֹּה תִשְׁקַע בְּבֶל''. וכן ענין אלישע בהניחו זרועו על הקשת ... וַיִּקְצוּף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹוִקִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת חֲמִשׁ אוֹ שֵׁשׁ פְּעָמִים אֶז הַכִּיתָ אֶת אָרֶם עַד כֹּלָּה'.
- בראשית ב,ג:** ויברך אלוקים את יום השביעי - **אבן עזרא:** פירוש ברכה **תוספות טובה**, ביום זה תתחדש בגופות כוח בתולדות [התחדשות הגוף] ובנשמה כוח ההיכר והשכל.
- שו"ת הרשב"א ח"ה נא:** מהו ענין הברכות? שהברכה תוספת טובה ומה יוסיף עבד לאדוניו?.
- תורה אור לז,ג:** תקנו חז"ל לברך ברכת המצוות לפני כל מצווה, כי ברוך מלשון המברך הגפן, שהוא מכופף ראש הזמורה לארץ ומשם צומח גפן אחר, והיינו בחינת השפעה והברכה מעולם עד עולם. לכן כתיב גבי יוסף ויקרא לפניו אברך, לפי שהיה צדיק המקשר מעולם עד עולם. וענין ברכה זו הוא כדי להיות גילוי 'מלך העולם', היינו שיהיה גילוי מלכותו יתברך נראה לעיני כל העולם.
- תשובת רב האי גאון:** כך המנהג מכל החכמים בראש השנה שמקריבים לפנייהם טנא שיש בו דלעת ופול המצרי ... וכך הראה הקב"ה סימן לנביא: 'מקל שקד, כי שקד אני על דברי לעשותו'.
4. **תורת מנחם תשיט א/173:** התוועדות חסידית מסוגלת לפעול יותר מהמלאך מיכאל ... אך בכל עניין צריך שתהיה **אחיזה בגשמיות**, כמו שהקב"ה צווה לנביאים לעשות פעולה גשמית המתאימה לנבואתם, כי כל שלא נמשך הדבר בגשמיות, עלול להשתנות עי"ז שיגרום החטא ולהיפך. כך כשרוצים להמשיך את ההתעוררות מהתוועדות שתפעל בעולם – צריך לעשות אחיזה בגשמיות.